

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกยุคโลกาภิวัตน์ปัจจุบัน มนุษย์ได้มีการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ให้เจริญก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ทำให้มีการนำวัฒนธรรมจากภูมิภาคต่างๆ ทั่วทั้งโลกมา ประยุกต์และบูรณาการใช้ในด้านต่างๆ อย่างมากมาย เช่นเดียวกับประชากรวัยเรียนในประเทศไทย ได้มีการเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติ ทำให้เกิดปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ทำให้ประชากรวัยเรียนขาดการคิดวิเคราะห์เนื่องจากการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ในปัจจุบันที่ไม่ถูกต้องชัดเจนและบิดเบือนความเป็นจริง ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมในด้านต่างๆ ดังที่ปรากฏเป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์และตามสื่ออื่นๆ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ประชากรวัยเรียนจะต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงด้วยการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเป็นพลโลกที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกปัจจุบันได้อย่างมีความสุข (จรรยา เศรษฐบุตร. 2543 : 15)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 3) มาตรา 6 กำหนดว่า การจัดการศึกษานั้นต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าว การกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอาจประกอบด้วยกระบวนการการดำเนินงานตามโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้การจัดการกิจกรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามมาตรฐานและตามเกณฑ์ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

จากข้อมูลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. รอบที่ 2 ทั่วประเทศ พบว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ผ่านการประเมินคุณภาพด้านผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์การปฏิบัติระดับดีเพียงร้อยละ 34.61 และสถานศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์การปฏิบัติระดับพอใช้และควรปรับปรุงที่ไม่ได้มาตรฐานถึงร้อยละ 65.39 ซึ่งผลการประเมินจะเห็นได้ว่าคุณภาพของผู้เรียนจะต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนาให้ได้มาตรฐานตามตัวชี้วัด โดยเฉพาะด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. กำหนดให้มีการพัฒนาประชากรในวัยเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)). 2553 : 27)

สภาพปัญหาเด็กและเยาวชนในประเทศไทยปี 2547-2548 ตามโครงการติดตามสภาพการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัดหรือโครงการ Child Watch โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มีการสำรวจพฤติกรรมเด็กและเยาวชนระดับประถมศึกษาถึงอุดมศึกษา ซึ่งปรากฏภาพรวม 3 ด้าน คือ 1) ด้านสุขภาพอนามัย ภาวะความเสี่ยงด้านสุขภาพ เช่น อุบัติเหตุมอเตอร์ไซด์ เด็กวัยมัธยมศึกษาขึ้นไปที่ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ 2) ด้านการศึกษา ภาวะด้านการให้โอกาสทางการศึกษา เช่น อัตราการเรียนต่อชั้น ม.4 และอุดมศึกษา ภาวะด้านการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา ภาวะด้านความพร้อมของครู ภาวะด้านการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ภาวะด้านความเสี่ยงของเด็กมัธยมศึกษา ที่ออกกลางคันหรือย้ายสถานศึกษา และ 3) ด้านสังคม ภาวะด้านครอบครัว ภาวะด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ภาวะด้านความเสี่ยงทางสังคม ภาวะด้านเด็กกระทำความผิด ภาวะด้านเด็กถูกละเมิด ภาวะด้านการจัดระเบียบพื้นที่ทางสังคม (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). 2552 : 1-7)

ผลที่ทราบจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) พบว่าปัจจัยเสี่ยงของเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อเทียบกับภาพรวมของประเทศ เช่น การเล่นการพนัน อาทิ การพนันบอลของเด็กมัธยมศึกษาในช่วงร้อยละ 7.44- 17.08 การเสพยาเสพติด อาทิ การดูเว็บโป๊ อยู่ในช่วงร้อยละ 5.45-28.75 อัตราการเบี่ยงเบนทางเพศ อยู่ในช่วงร้อยละ 2.08-3.74 ปัจจัยความต้องการและควรส่งเสริมมีหลายประเด็นเช่นกัน อาทิ เยาวชนชอบไปโรงเรียนมาก พิจารณาจากร้อยละของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ระงับชอไปโรงเรียนในระดับมากอยู่ในช่วงร้อยละ 60.03 ด้านความผูกพันกับสถาบันหลัก มีความผูกพันกับ

สถาบันทางศาสนาร้อยละ 86.5-96.2 ขณะเดียวกัน สภาวการณ์เด็กและเยาวชน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีภาวะที่น่าเป็นห่วงหลายด้านเช่นกัน อาทิ ด้านปัญหาเสพติด
พิจารณาจากร้อยละเด็กมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายมีการเสพเสพติด
ในสถานศึกษาอยู่ในช่วงร้อยละ 10.41-15.54 และจำนวนเด็กที่ขอรับการบำบัดยาเสพติด คือ
191 คน ต่อแสนประชากร มีทัศนคติเชิงลบต่อสังคม พิจารณาจากจำนวนเด็ก ที่คิดว่า
ประเทศชาติมีการทุจริตในระดับมากอยู่ในช่วงร้อยละ 43.90-69.04 เป็นสภาวการณ์ที่ถือว่า
มีปัจจัยปกป้องต่ำ ได้แก่ สภาวะสุขภาพจิตเด็กมัธยมศึกษาร้อยละ 24.02-40.80 มีความเครียด
จนนอนไม่หลับ ภาวะด้านการศึกษาพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย O-NET มีทัศนคติและ
ความผูกพันกับท้องถิ่น ดูจากร้อยละเด็กที่ตั้งใจกลับมาทำงานในจังหวัดบ้านเกิดมีจำนวนมาก
เฉลี่ยร้อยละ 37.68-53.25 (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). 2552 : 1-6)

สภาพปัญหาที่น่าสนใจของเด็กและเยาวชนจังหวัดมหาสารคามในรอบปี
พ.ศ. 2550-2551 เด็กและเยาวชนของจังหวัดมหาสารคามมีพฤติกรรมความเสี่ยงไม่มากนัก
เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยระดับภาคทั้งด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา และด้านสังคม
อย่างชัดเจน อาทิ เด็กมัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษาที่รับประทาน
Fast Food เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 4.08/3.37/3.57/0.27 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยภาคร้อยละ
5.64/4.35/ 4.86/3.15 จำนวนเด็กอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 18 ปี พยายามฆ่าตัวตาย/ฆ่าตัวตาย
สำเร็จ มีอัตราเป็น 7/1 คน ต่อแสนประชากร เทียบกับระดับภาคเป็น 16/2 คน
ต่อแสนประชากร จำนวนเด็กบาดเจ็บ/เสียชีวิตจากอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์คิดเป็น
ต่อแสนประชากรมีอัตราเป็น 682/21 คน เมื่อเทียบกับระดับภาค คิดเป็น 1,101/28 คน
ต่อแสนประชากร การออกกำลังกายของเด็กประถมศึกษา-มัธยมศึกษา อยู่ในช่วงร้อยละ
0.17-2.15 เทียบกับค่าเฉลี่ยภาค 1.59-6.45 อัตรานักเรียนที่ย้ายโรงเรียนในระดับประถมศึกษา/
มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 0.54/ 0.03/ 0.02 เทียบกับค่าเฉลี่ยระดับภูมิภาค
เป็นร้อยละ 2.02/1.39/ 1.14 อัตราเด็กประถมศึกษา-มัธยมศึกษา โทรศัพท์เป็นประจำ
อยู่ในช่วงร้อยละ 11.50-34.01 เทียบกับระดับภูมิภาค ช่วงร้อยละ 19.38-43.60
เด็กประถมศึกษา/มัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เล่นอินเทอร์เน็ตเป็นประจำ
คิดเป็นร้อยละ 1.31/20.50/ 13.25 เท่ากับค่าเฉลี่ยระดับภูมิภาคเป็น 17.85/22.05/ 26.08
เด็กประถมศึกษา/มัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษาตอนปลายที่เล่นเกมออนไลน์ เกม
คอมพิวเตอร์และเกมอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 18.80/16.25/10.75 เทียบกับระดับภูมิภาคเฉลี่ย

ร้อยละ 2.50/20.07/15.69 จำนวนเด็กขอรับการบำบัดยาเสพติดต่อแสนประชากรคิดเป็น 20.78 เทียบกับระดับภูมิภาคค่าเฉลี่ยเป็น 191.32 ต่อแสนประชากร ขณะเดียวกันเด็กและเยาวชนจังหวัดมหาสารคาม มีพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์หลายด้านที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยจังหวัดอื่นๆ ในภูมิภาค อาทิ เด็กประถมศึกษา/มัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษาตอนปลายที่ช่วยงานบ้านเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 72.35/74.75/77.50 เท่ากับระดับภูมิภาคเฉลี่ยร้อยละ 66.65/70.88/74.83 เด็กประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลายที่ช่วยงานบ้านต่อวัน อยู่ในช่วง 107.71-125.92 นาที เทียบกับระดับภูมิภาคซึ่งอยู่ในช่วง 97.40-110.30 นาที/วัน เด็กประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลายที่เคยเป็นอาสาสมัครทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมในรอบ 1 ปี อยู่ในช่วงร้อยละ 64.41-67.42 เทียบกับระดับภูมิภาค ซึ่งอยู่ในช่วงร้อยละ 42.01-61.43 (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). 2552 : 27-28)

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในจังหวัดมหาสารคามเหล่านี้คือความเสื่อมถอยทางศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามวิถีชีวิตที่ดีของคนไทย ซึ่งสาเหตุเกิดจากเด็กนักเรียนขาดการปลูกฝังจิตสำนึกตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี ตามเกณฑ์มาตรฐานที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ ซึ่งหมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ ซึ่งหากนักเรียนสามารถดำรงตนและปฏิบัติตนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 8 ประการเหล่านี้ได้ จะทำให้เป็นผู้มีความสุข มีคุณค่าและคุณภาพต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ โดยเฉพาะหากนักเรียนและเยาวชนไทยสามารถดำรงตนอยู่และปฏิบัติตนด้วยความมีวินัยในตนเอง จะเป็นกำลังพลที่สำคัญของประเทศชาติในอนาคต เพราะการมีวินัยในตนเองนั้นจะช่วยขัดเกลานิष्ठให้กลายเป็นคนดี มีความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ รู้จักหน้าที่ของตนเอง มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย รู้จักควบคุมตนเอง รู้จักยับยั้งชั่งใจ และเมื่อเป็นคนดีที่รู้จักควบคุมตนเองได้ ก็จะสามารแสวงหาวิชาความรู้ใส่ตนเองมากยิ่งขึ้น ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นสถาบันที่สำคัญในการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน (สุจริต เพียรชอบ, 2551 : 17) ผู้ที่ขาดวินัยมักสร้างปัญหาให้กับตนเองและสังคมได้เสมอ เช่น ก่อการทะเลาะวิวาท เป็นทาสอบายมุข เสพสิ่งเสพติด ประกอบอาชญากรรม สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม หันเหตนเอง

ให้หลีกเลี่ยงจากการปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณี เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในสังคม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขและรับผิดชอบมักจะถูกมองว่าเป็นสถาบันการศึกษาและระบบการศึกษาที่มักถูกติงต้วงเสมอว่า ไม่สามารถพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนและเยาวชนให้อยู่ในระดับที่พึงประสงค์ได้ และโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาซึ่งเป็นสถาบันที่รับผิดชอบในการให้การศึกษา และอบรมเยาวชนตั้งแต่เริ่มแรกจึงต้องรับผิดชอบต่อปัญหาและหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้วย เพราะการขาดระเบียบวินัยของนักเรียนไม่เพียงจะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของคุณและเพื่อนร่วมชั้นเรียนเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อครูผู้สอนด้วย หากครูไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนที่รบกวนกระบวนการเรียนการสอนได้แล้วจะทำให้ครูเกิดความเบื่อหน่าย มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนักเรียนและชั้นเรียน ตลอดจนขาดความกระตือรือร้นในการสอนด้วย อันเป็นผลให้การเรียนการสอนค่อยๆ เสื่อมคุณภาพลงได้ ดังนั้น ความวินัย จึงเป็นสิ่งที่ต้องสร้างเสริม เพื่อให้ นักเรียนและเยาวชนมีบุคลิกลักษณะอุปนิสัยและพฤติกรรมที่ดีงาม ได้แก่ นักเรียนเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบ มีความเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ มีความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอดทน อดกลั้น อยู่ในกรอบของศีลธรรมที่พึงปรารถนาของสังคมรวมถึงความเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมในอนาคตต่อไป (อรพินท์ สพฤกษ์ชัย, 2538 : 25) สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอนมัธยมศึกษามีรายงานการประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการ ในปีพุทธศักราช 2554 ได้สรุปถึงการที่นักเรียนไม่มีคุณภาพ เช่น ด้านความซื่อสัตย์ ตลอดจนการปฏิบัติผิดกฎระเบียบวินัยของโรงเรียนยังมีอยู่มาก ซึ่งเป็นผลกระทบต่องานด้านวิชาการกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มทักษะและสังคมประสบการณ์ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ และกระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดแนวทางพัฒนานักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เรียกร้องความสนใจ ไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น จึงควรมุ่งส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีวินัย คุณธรรมและจริยธรรม ประกอบกับนโยบายด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ มุ่งให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการจัดการเรียนรู้คู่คุณธรรม ใช้เครือข่ายการศึกษา ร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยและสนับสนุนให้นักเรียนประกอบความดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ข : 3)

โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 26 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน

89 คน มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 86 คน มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 84 คน มัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 54 คน มัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 44 คน มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 33 คน เป็นนักเรียนชายจำนวนทั้งสิ้น 198 คน และเป็นนักเรียนหญิงจำนวนทั้งสิ้น 192 คน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 390 คน การดำเนินการด้านระเบียบวินัยนักเรียน โรงเรียนได้พัฒนางานปกครองนักเรียน โดยใช้กิจกรรมการดักเตือน และทำโทษนักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบ ผ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียน เนื่องจากมีนักเรียนบางกลุ่มที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบ แต่งกายไม่ถูกต้องผิดระเบียบ ไม่ตรงต่อเวลา ขาดความรับผิดชอบ โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นนักเรียนที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นมีความหลากหลายทางความคิดและพฤติกรรม และอยู่ระหว่าง การปรับตัวให้เข้ากับภาวะทางด้านร่างกายและจิตใจของตนเอง ทำให้เกิดปัญหาการแต่งกาย ไม่ถูกต้องผิดระเบียบ ไม่ตรงต่อเวลาขาดความรับผิดชอบจึงเกิดขึ้นมากกับนักเรียนในระดับนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555 : 1-2)

การดำเนินงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียนโรงเรียน ปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้กำหนดเป็นภารกิจหนึ่งในการบริหารงานทั่วไป ที่ผ่านมายังเป็นปัญหาอยู่มากจาก การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับพอใช้ และที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียน สามารถจำแนกออกเป็น 6 ด้าน คือ (1) ด้านตัวนักเรียน นักเรียนกระทำผิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านวินัย คือ การตรงต่อเวลาร้อยละ 45.93 การแต่งกายผิดระเบียบ 38.66 ความรับผิดชอบ 37.46 โรงเรียนได้ลงโทษทางวินัยโดยการว่ากล่าวตักเตือนร้อยละ 10.93 โทษภาคทัณฑ์ร้อยละ 4.95 โทษอื่นๆ ร้อยละ 16.60 ส่วนโทษตัดคะแนนความประพฤติและการทำกิจกรรม เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น ยังไม่มีการดำเนินการ (2) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาประจำปี การศึกษา 2552-2554 พบว่า ผลการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ และภาษาอังกฤษ จะต้องได้รับการปรับปรุง โรงเรียนจึงได้นำข้อเสนอแนะให้ พัฒนาความสามารถทางวิชาการวิชาวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษ ให้มีคุณภาพระดับดีเพิ่มขึ้น เน้นพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และ

จัดชมรมทางวิชาการทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยจัดทำโครงการจัดเตรียมความพร้อม
 ในการทดสอบระดับชาติ โดยสอบ NT ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 5
 สอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 สอบประจำปีการศึกษา
 โดยสถานศึกษาของ มัธยมศึกษาปีที่ 1-6 กิจกรรมค่ายฝึกคิดพิชิต O-NET กิจกรรมส่งเสริม
 กระบวนการคิดด้วยกิจกรรมบูรณาการวันวิทยาศาสตร์ กิจกรรมตอบปัญหาในวันสำคัญ
 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สถานศึกษามีผลการทดสอบระดับชาติทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ใน
 ระดับคุณภาพต่ำกว่าดี มี 7 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับคุณภาพพอใช้และกลุ่มสาระ
 การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับคุณภาพต้องปรับปรุง คิดคะแนนรวมทุกกลุ่มสาระ
 การเรียนรู้ได้เท่ากับ 9.91 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ซึ่งทำให้ผลการประเมินตามตัวบ่งชี้
 อยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ ซึ่งสอดคล้องกับสาเหตุการทำผิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 ด้านความวินัย (3) ด้านการพัฒนาการของนักเรียน พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
 เป็นวัยที่เข้าสู่วัยรุ่น รู้สึกอายเมื่อทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกับนักเรียนที่อยู่ในวัยเด็กกว่า
 จึงไม่ยอมปฏิบัติตามและพยายามหลบหลีกไม่เข้าร่วมกิจกรรม รับประทานอาหารก็น้อย
 การเดินแถวไม่เป็นระเบียบ การแต่งกายชอบผิดระเบียบ และการเข้าแถวในการรับบริการ
 ต่างๆ เป็นต้น (4) ด้านตัวครูแบ่งเป็นช่วงอายุที่แตกต่างกัน ครูที่มีอายุมากกว่า 45 ปี เป็นครู
 ที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก ก่อนข้างจะพูดมาก ไม่กระฉับกระเฉงทันกับเด็กวัยรุ่น
 ภาษาที่ใช้ก็มีความแตกต่างกัน วัฒนธรรมการแต่งกายแสดงให้เห็นว่าสามารถใช้เป็นข้อมูล
 ในการมอบหมายงานด้านการดำเนินงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความมีวินัยของ
 นักเรียน ให้ครูที่มีความรู้ความสามารถและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน (5) ด้านผู้ปกครอง
 นักเรียน ผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้ามาเรียนจะนิยมให้เข้ามาเรียนโรงเรียนในตัวเอง ส่วนเด็ก
 ที่อยู่ในเขตบริการส่วนมากซึ่งมีฐานะที่ดีกว่าจะไปเรียนที่อื่น เป็นค่านิยมอย่างหนึ่งของ
 ผู้ปกครองนักเรียนในหมู่บ้านตำบลอื่น ในอำเภอนาเชือก ที่นิยมส่งลูกหลานเข้ามาเรียนในตัว
 อำเภอถึงแม้ว่าตัวเองจะมีฐานะที่ไม่ค่อยจะดีนักแต่ถือว่าเป็นความภาคภูมิใจและค่านิยมและ
 เป็นการผลัดภาระให้กับทางโรงเรียนเพราะส่วนมากแล้วผู้ปกครองที่เป็นบิดา-มารดาจะไป
 ทำงานที่อื่นส่วนมากจะเป็นตา-ยาย-ปู่-ย่า ที่เลี้ยงดูลูกหลานและตามใจ และ (6) ด้านชุมชน
 การมาเรียนในตัวอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดี มองการศึกษาและ
 อนาคตของบุตร หลาน การรู้เท่าทันเทคโนโลยี ผู้ปกครองมีความคาดหวังสูง มีความมุ่งหวัง
 ที่จะให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยในตนเอง มีความรู้เป็นพื้นฐานในการ

ประกอบอาชีพที่ดีมีรายได้เลี้ยงครอบครัว อยู่ในสังคมด้วยความสงบสุขร่มเย็นและยั่งยืน
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555 : 12-13)

จากข้อมูลดังกล่าวมาทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านวินัยของนักเรียนมีปัญหาจะมีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ส่งผลต่อ
คุณภาพชีวิต ความสงบสุขของชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลกในอนาคต ถ้าไม่ได้รับการ
แก้ไขก็ในวันจะลุกลามขยายวงกว้างขึ้นเรื่อยๆ จนยากที่จะเยียวยา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย
มีความสนใจที่พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลายโรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 26

คำถามการวิจัย

1. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของโรงเรียนนาคุณ
ประชาสรรค์ โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม และโรงเรียนสัตยาไส ที่มีประสิทธิผล ส่งผลต่อ
การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน อย่างไร
2. การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย ส่งผลให้นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มหาสารคาม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สูงขึ้นอย่างไร
3. ประสิทธิภาพของการทดลองใช้และผลการประเมินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปอพานพิทยาคม
รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนาคุณประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 26 จังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จังหวัดบุรีรัมย์ และโรงเรียนสัตยาไส อำเภอชัยบาดาล
จังหวัดลพบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อสร้างแนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มหาสารคาม

3. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านความมีวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปอพานพิทยาคม
รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มหาสารคาม
ตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สมมุติฐานการวิจัย

หลังการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้ความมีวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน
ปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
สูงกว่าก่อนการพัฒนา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านวิธีการ

การวิจัย การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research : AR)
ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่ง
การดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ

2. ขอบเขตด้านประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของ
โรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย
ของนักเรียน

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย บุคลากรโรงเรียนต้นแบบที่ผู้วิจัย
เลือกทำการศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน โดยการ
สัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group interview) จำนวน 3 โรงเรียนๆ ละ 13 คน ประกอบด้วย
ผู้อำนวยการโรงเรียนๆ ละ 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนๆ ละ 1 คน ตัวแทนหัวหน้า
กลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนละ 8 คน ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นละ
1 ห้องเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้ง 3 โรงเรียน จำนวน 39 คน ได้แก่ โรงเรียนนาคุณ
ประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มหาสารคาม โรงเรียน
บุรีรัมย์พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 บุรีรัมย์ และโรงเรียน
สัตยาไส อำเภอยะบะดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์หรือคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการตรวจสอบ
ความถูกต้อง ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมี
วินัยของนักเรียน จำนวน 5 คน

ระยะที่ 3 ทดลองและประเมินผลแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านความมีวินัย

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มทดลอง

2.3.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ บุคลากรโรงเรียนปอพานพิทยาคม
รัชมังคลาภิเษก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน
จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน ครูประจำชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย จำนวน 4 คน กลุ่มงานบริหารกิจกรรมนักเรียน จำนวน 2 คน คณะกรรมการ
สถานศึกษา จำนวน 9 คน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น
45 คน

2.3.2 กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนปอพานพิทยาคมรัชมังคลา
ภิเษก ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 131 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ทำการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย
ของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ศึกษาแนวปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนให้มี
คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อสามารถไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรม

พัฒนาผู้เรียน และกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แล้วนำมาวิเคราะห์หาแนวทางและความจำเป็นเร่งด่วน รวมทั้งมีผลกระทบต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษกโดยรวม ผลการพิจารณาคัดเลือก ได้แนวทางเพื่อพัฒนา จำนวน 3 ด้าน ดังนี้

- 3.1 ความมีวินัยด้านการตรงต่อเวลา
- 3.2 ความมีวินัยด้านการแต่งกาย
- 3.3 ความมีวินัยต่อหน้าที่ที่ครูมอบหมาย

4. ขอบเขตด้านสถานที่

ระยะที่ 1 ศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย

ผู้วิจัยศึกษาโรงเรียนต้นแบบ 3 โรงเรียนที่มีผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. รอบที่ 2 ด้านมาตรฐานผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก และได้รับรางวัลการบริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับประเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2553 ได้แก่ 1) โรงเรียนนาคุณประชาสรรค์ อำเภอนาคุณ จังหวัดมหาสารคาม 2) โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ และ 3) โรงเรียนสัตยาไส อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี เพื่อทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียนโดยการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) สาเหตุที่คัดเลือกโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง เนื่องจากผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมสัมมนาวิชาการและเยี่ยมชมศึกษาดูงานโรงเรียนในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 แล้วเห็นว่านักเรียนโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง มีความประพฤติและการปฏิบัติตนดีมาก เหมาะสมที่จะนำมาเป็นแบบอย่างเพื่อนำมาใช้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก

ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย

สถานที่ในการทำวิจัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อทำการประชุมพิจารณาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาที่จะนำไปดำเนินการในขั้นต่อไป

ระยะที่ 3 ทดลองและประเมินผลแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย

โรงเรียนที่ใช้ในการทดลองและประเมิน ได้แก่ โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เป็นสถานที่ในการทดลอง

และประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะที่ 1 ศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยระหว่าง
วันที่ 27 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2555 รวมระยะเวลา 46 วัน

ระยะที่ 2 การสร้างแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมี
วินัย ระหว่าง วันที่ 18 เมษายน ถึงวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 รวมระยะเวลา 28 วัน

ระยะที่ 3 ทดลองและประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านความมีวินัย ระหว่าง วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์
พ.ศ. 2556 รวมระยะเวลา 9 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วินัยของนักเรียน หมายถึง กฎระเบียบ สภาพความประพฤติของนักเรียน
ให้อยู่ในกฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับที่โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กำหนดขึ้นอย่างสอดคล้องกับหลักคุณธรรม
จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเมื่อนักเรียนปฏิบัติร่วมกันแล้ว จะนำมาซึ่งความสันติสุข
ของโรงเรียน ชุมชนและสังคม

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน หมายถึง ปรัชญาการณ
ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของสิ่งที่พบหรือที่เป็นการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ด้านความมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

3. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน
หมายถึง วิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความประพฤติอยู่ในเกณฑ์ระเบียบ
แบบแผนข้อบังคับด้านความมีวินัยที่ทางโรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 กำหนดขึ้นอย่างสอดคล้องกับหลักคุณธรรม
จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่

3.1 ความมีวินัยด้านการตรงต่อเวลา หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียน ตามกฎ ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับด้านการตรงต่อเวลาที่โรงเรียนกำหนด โดยนักเรียน ไม่มาโรงเรียนสาย เข้าแถวเคารพธงชาติทุกวัน เข้าห้องเรียนตรงเวลาตามตารางเรียน ส่งงาน ที่ครูมอบหมายตามกำหนดเวลา ทำเวรตามที่ได้รับมอบหมาย และเข้าร่วมกิจกรรมของ โรงเรียนตามกำหนดเวลา

3.2 ความมีวินัยด้านการแต่งกาย หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนตามกฎ ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับด้านการแต่งกายที่โรงเรียนกำหนด เช่น นักเรียนรู้จักดูแลรักษา ความสะอาดของร่างกาย แต่งกายถูกต้องตามระเบียบโรงเรียน รักษาความสะอาดของเล็บมือ เล็บเท้า ไว้ทรงผมถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนอย่างเหมาะสมกับนักเรียนและถูกต้อง สมบูรณ์

3.3 ความมีวินัยต่อหน้าที่ที่ครูมอบหมาย หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียน ตามกฎ ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับที่โรงเรียนกำหนด เช่น นักเรียนรู้จักการวางแผน การดำเนินงานตามกิจกรรมที่กำหนดอยู่เสมอเป็นที่น่าพอใจบรรลุตามวัตถุประสงค์ รู้จัก แบ่งหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบร่วมกับเพื่อนด้วยความเอาใจใส่ ยอมรับข้อบกพร่องของตนและ ปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนหรือกฎของสังคม ตั้งใจ ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เข้าเรียนทุกวิชาไม่เคยหลบหนีเรียน ทำงานด้วยความ กระตือรือร้นจนสำเร็จทุกครั้ง ช่วยงานครูด้วยความเต็มใจไม่หลีกเลี่ยง ศึกษาบทเรียน ที่จะเรียนมาล่วงหน้า และทบทวนบทเรียนหลังการเรียนทุกวัน

4. การวิจัยปฏิบัติการพัฒนาด้านความมีวินัย หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้า ร่วมกันอย่างเป็นระบบของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อความเข้าใจต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญ อยู่ให้ได้แนวทางในการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุงด้านความมีวินัยของนักเรียน ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น โดยแบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

4.1 การวางแผน หมายถึง การพัฒนาแผนการปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงสิ่งที่ เป็นปัญหาในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน ซึ่งเป็น การปฏิบัติงานที่มีโครงสร้างและแนวทางตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4.2 การปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินการตามแผนที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่าง ละเอียด รอบคอบ และมีการควบคุมอย่างสมบูรณ์ ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความมีวินัยของนักเรียน

4.3 การสังเกตผล หมายถึง การบันทึกข้อมูล หลักฐานหรือร่องรอยต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณเกี่ยวกับผลที่ได้จากการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน

4.4 การสะท้อนผล หมายถึง กระบวนการทบทวนการปฏิบัติจากบันทึกที่ได้จากการสังเกตผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาจุดเด่นจุดด้อยที่ต้องพัฒนา หรือแก้ไขต่อไป

5. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย หมายถึง ผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยตรง

5.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

5.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียน หมายถึง ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

5.3 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง ครูโรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

5.4 ครูประจำชั้น หมายถึง ครูโรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้ดูแลนักเรียนในห้องเรียนหรือชั้นเรียนหนึ่งๆ เป็นเวลาหนึ่งภาคเรียนหรือหนึ่งปีการศึกษา พร้อมทั้งทำหน้าที่ธุรการประจำห้องเรียน

5.5 กลุ่มงานบริหารกิจกรรมนักเรียน หมายถึง ครูโรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้ดูแลงานส่งเสริม พัฒนา ควบคุม และแก้ไข ความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

6. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หมายถึง ผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยตรง

6.1 นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

6.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวแทนศิษย์เก่า ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนองค์กรชุมชน ตัวแทนผู้นำศาสนา ที่ได้รับการแต่งตั้งและสรรหาเป็นคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546

6.3 ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้รับผิดชอบอบรมเลี้ยงดูนักเรียนที่มีความประพฤติและการปฏิบัติตามเกณฑ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยดีมากที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการบริหารงานการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

2. ครูและผู้บริหาร ได้ประสบการณ์ในการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนได้ร่วมกันปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

3. ได้ข้อมูลสารสนเทศ สำหรับโรงเรียนและหน่วยงานที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัยของนักเรียน